

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Enarratio Epistolæ Prioris Ad Timothevm, Et Dvorvm
Capitum secundæ**

Melanchthon, Philipp

Vitebergæ, 1561

VD16 M 3167

Ecclesia Dei viuentis columna & sedes veritatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36308

TIMOTH: CAP. III. 44

Ac satis apparet Paulum non solum Euangelij præconem excellentem esse, Sed etiam politicum monitorem. Nominat uirtutes non tantum priuatas, ut temperantiam, Sed etiam politicas in gubernatione necessarias, ut ne Episcopus sit percussor. Hic discernit ministerium Euangelij à magistratu politico, qui mandatum habet suo ordine puniendi ui corporali, ut alibi sæpe dictum est.

Iubet item ne sit rixator, id est, ne certamina moueat non necessaria, imò uideat etiam ubi asperitas lenienda sit ἐπιείκεια, toleret in infirmis & sanabilibus aliqua incommoda, Sapienter ferat aliquas iniurias, ne crescant dissidia inflammata mutuis certaminibus. Hac de re sapientissimè præceptum est, multos magnos morbos curari abstinentia & quiete.

Hec politica præcepta nondum intelligit ætas minor, Sed tamen harum uirtutum nomina utcumq; agnoscere & flectere se ad moderationem discant. Alij grandiores sciant hanc considerationem ad se pertinere, ut uideant ubi necesse sit pugnare, ubi non necesse sit.

Ecclesia Dei uiuentis columna & sedes veritatis.

G 4 Hic

I. EPISTOLA AD

HIC inserit Ecclesie descriptionem & magno animi motu in hac ipsa commemoratione accenditur, ac celebrat magnitudinem bonitatis Dei, qui mirando consilio misit Filium, & colligit aeternam Ecclesiam uoce Euangelij, & in genere humano inter Diabolorum furores, inter regum & impiorum tumultus, inter imperiorum ruinas semper Ecclesie reliquias seruat. Hac perpetuitas Ecclesie est illustre testimoniū presentie Dei & ueritatis doctrinae.

Primum autem nota sit definitio Ecclesie, quam rectè constitutam tenere propter multas causas necessarium est. Multi enim nominant Ecclesiam simpliciter regnum pontificiū, ut Celsphas nominabat Ecclesiam agmen cum ipso coniunctum, erroribus, sacrificijs, officijs & traditionibus. Alij omnino remouentes externam speciem, loquuntur de Ecclesia inuisibili tanquam de idea Platonica, quae nusquam cernitur aut auditur. Et propterea uagantur & multam congregationis ciues esse uolunt: Hac imaginatio etiam reprehendenda est. Etsi enim plerumque regna pontificia magna sunt, & obscurant ueram Ecclesiam, & ualde exiguus numerus est rectè inuocantium, ut tempore Zachariae magnus erat regnum Phariseorum & Sadduceorum, tamen semper aliquis uisibilis cœtus est aliis mat-

aliis minor, qui est custos fundamenti, hic cœtus querendus est, Et ad hunc pij ubicunq; sunt adiungere se debent sua confessione & simili inuocatione. Sit igitur hæc definitio.

Ecclesia in hac uita est cœtus uisibilis, amplectentium Euangelium, & rectè utentium Sacramentis, in quo cœtu Deus est efficax per ministerium & multos ad uitam æternam sanctificat, Multi tamen in eodem cœtu sunt qui non sunt sancti, Sed tamen de uera doctrina in externa professione cum sanctis consentiunt. Vt Maria tempore erant Ecclesia uisibilis, Zacharias, Simeon, Ioseph, Maria, Elizabeth, Anna, & alij multi. Horum doctrinam audientes & cum eis sentientes, & eadem inuocatione Deum colentes, Quorum alij plus, alij minus lucis habebant.

Talis cœtus etsi non tenet regnum, sed passim multi sparsi sunt, Tamen conspicitur & auditur. Vult enim Deus in genere humano agnosci filium, Sicut inquit ad omnes gentes. Psalmo 2. Osculamini filium, ideo uult Ecclesiam & conspicere & exaudiri sonantem Euangelium de filio, Sicut scriptum est Psalmo 18. In omnem terram exiuit sonus eorum.

Sæpe autem horribiliter oppressa & obscurata est regnis idolatricis, ut Esaiæ 1. dicitur, Nisi

I. EPISTOLA AD

Dominus reliquisset nobis semen, sicut Sodoma
facti essemus. Et Matth: 24. Nisi abbreviati es-
sent hi dies, omnis caro periisset, Et tamen reli-
quia supersunt & subinde instauratur Ecclesia,
ut Esaiæ 46. dicitur, Etiam in senecta gestabo te
&c. Et Esaiæ 59. Hoc est fœdus meum cum eis
dicit Dominus, Spiritus meus, qui est in te, &
uerba mea quæ posui in ore tuo non recedent ab
ore tuo & ab ore seminis tui in sempiternum,
item, Matth: 28. Ego uobiscum sum usq; ad con-
summationem seculi. Et in Symbolo quotidie hoc
profitemur, Credo esse Ecclesiam sanctam Ca-
tholicam, Credo igitur promissiones Ecclesia
traditas firmas esse, Credo me exaudiri & reci-
pi iuxta illas promissiones.

Ac magna consolatio est, quòd semper in
cœtu uocatorum sunt aliqui electi, Quia cum
semper sit aliquis numerus electorum, & non
nisi inter uocatos, ut Paulus inquit Roman: 8.
Quos elegit hos & uocauit, Sciamus non alibi
querendos esse electos extra cœtum uocatorum,
& libenter nos ad hunc cœtum aggregemus, illud
dictum est, In hoc cœtu Deum efficacem esse pro
ministerium, ibi enim conuertuntur electi.

Sed in hac uita manet hæc dissimilitudo, quòd
mixti sunt electis in externa societate, aliqui non
electi

electi & Hypocrite, qui non sanctificantur, ut
 Matth: 13. De bonis & malis piscibus dicitur,
 Remouenda sunt igitur Anabaptistarum somnia,
 qui Ecclesiam constituere uolebant, in qua tan-
 tum sancti essent.

Et quia de uisibili coetu loquimur externa si-
 gna consideranda sunt, uidelicet puritas doctrine,
 & legitimus usus Sacramentorum. Interdum
 autem & externa miracula Deus addit.

Esti autem loquimur de uisibili Ecclesia, Ta-
 men remouenda est imaginatio & κακοζυγία
 quæ transformat Ecclesiam in regnum politicum
 seu mundanum, cuius propria hæc sunt, Leges de
 forma gubernationis in moribus, iudicijs, & cer-
 tis ritibus, ordine personarum, Locorum, Rex ui-
 sibilis, & præsidia necessaria ad defensionem re-
 gis, legum, iudiciorum, & populi, Et rex habet
 potestatem leges aliquas condendi, & ambiguas
 interpretandi. Et ualet interpretatio propter
 regiam autoritatem.

Vt in regno Gallico sunt leges in aliquibus
 circumstantijs dissimiles ab aliarum politiarum
 legibus, Et iudicia constituta sunt certis personis
 & locis, Nec licet Gallicas controuersias referre
 ad iudicia aliorum regnorum. Est & rex uisi-
 bilis, & hic munitus est necessarijs præsijs, &
 habet potestatem interpretandi leges, & conden-
 di aliquas

I. EPISTOLA AD

di aliquas nouas. Tale est & regnum pontificum
Romani. Tale fuit & regnum impiorum ponti-
ficum in Israel. Talia regna in Ecclesia multi
omnibus temporibus somniarunt.

Sed discamus fugiendas esse has imaginatio-
nes, & Ecclesiam etsi uisibilis est, tamen dissi-
milem esse imperijs politicis, Et regna illa pon-
tificia significata sunt, quando filius Dei uoluit
est purpura, & laceratus corona spinea, Sic con-
tumelia afficiunt filium Dei pontifices, & scri-
ptores, qui Ecclesiam in tale regnum transfor-
mant, Vbi sine mandato Dei & Leges, & cultus
instituuntur, de priuatis Missis, de coelibatu, &
alijs superstitionibus, Et expressè damnantur
homines, qui hos ritus non seruant, Et presertim
Romanus Episcopus tanquam rex armatus potestate
condendi nouas leges, & nouos cultus, &
potestate interpretationis, & munitus suis
regum exercitibus.

Sciamus igitur externam speciem Ecclesie
dissimilem esse imperijs politicis, Et si aliquo modo
similis est pie schole, Et tamen uerum est
narchiam seu regnum in hoc uisibili coetu
inuisibiliter, ita scilicet, Quia filius Dei in
coetu uerissimè adest, Et uerè est rex & caput
credentium, quos regit suo uerbo & Spiritu
cto, & adiungit aeterno patri, Sicut Ephe-
scripsit

scriptum est, Omnia subiecit sub pedes eius, & ipsum dedit caput super omnia Ecclesie, quæ est corpus eius, congregatio integra perficientis omnia in omnibus. Sic dicit ipse Matth: 18. Ego in medio eorum sum. Item Ioan: 17. Ego in eis. Psal: 2. Ego autem constituo regem meum super montem Zion.

Externa uerò species ministrorum Euangelij & auditorum est aliquo modo similis Aristocratie, Sed alligata Euangelio, & sine potestate politica & sine præsidij corporalibus, ut Osee 1. Non in arcu & gladio, sed in Domino Deo suo saluabo eos, &c. Item in Zacharia capite 4. Non in exercitu, non in robore, sed in Spiritu meo &c. Nec imaginandum est inclusam esse Ecclesiam in unius regni politiam, sicut scriptum est Matth: 24. Ecce hic est, ecce illic est. Sed membra ueræ Ecclesie in diuersa loca sparsa sunt, & alicubi Deus præbet hospitia publica congregationi & ueræ doctrinæ studijs, aliàs magis aliàs minus commoda.

Valde autem offendit oculos sapientum hæc deformis species, quæ uidetur esse ἀναρχία & dissipatio, nec uidetur diuinitus consociari & custodiri, quòd tam uariè laceratum est, sine uisibili capite, sine certa sede, sine ordine. Cum igitur sapientes ab hac specie abhorreant, concurrunt ad

ad

I. EPISTOLA AD
ad defensionem ordinariæ potestatis, ut nominat.
Et magna certamina ex hac iudicij dissimilitudi-
ne oriuntur.

Hæc de specie externa Ecclesiæ considerari
neceffe est, Ne deformitate dissipationis deterri-
amur à ueritate, Sed regulam teneamus, Si qui
aliud Euangelium docet, anathema sit. Postquam
diximus, quæ & ubi sit uera Ecclesia, & quæ
sit eius species, sequuntur iam hæc quæstiones.

An in ea sit ueritas semper sine erroribus.
Secunda, qualis sit potestas ministrorum.
Tertia, Quæ sit autoritas in iudicando
in interpretatione.

DE PRIMA QUÆSTIONE.

An semper sit in Ecclesia ueritas sine erroribus?

Respondeo hæc propositiones, Ecclesia ueritas
erat, item Ecclesia est columna & sedes ueritatis, sunt Synecdochæ, Et alia de alijs con-
gationibus intelligitur, & loquuntur de diuersis
generibus errorum.

Sæpe est magna multitudo, quæ titulum
bet Ecclesiæ, quæ tamen non est uera Ecclesia.